

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Sža/41/2015
Identifikačné číslo spisu:	7015200413
Dátum vydania rozhodnutia:	03.02.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Igor Belko
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:7015200413.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Zuzany Ďurišovej v právnej veci navrhovateľov: 1/ E. W. U. E. C., narodenej X.X.XXXX, štátnej príslušníčky Sudánskej republiky, v krajine pôvodu bytom v meste C. L., provincia S. B., aktuálne s miestom pobytu na A. X, I., zastúpenej Centrom právnej pomoci so sídlom Námestie slobody 12, Bratislava, 2/ maloletého syna navrhovateľky v 1/ rade W. S. C. W. G., narodeného X.X.XXXX, 3/ maloletej dcéry navrhovateľky v 1/ rade W. S. W. G., narodenej XX.X.XXXX, obidve deti zastúpené navrhovateľkou v 1/ rade so štátnou príslušnosťou a miestom pobytu ako navrhovateľka v 1/ rade, proti odporcovi: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky - Migračný úrad, Pivonková 6, Bratislava o opravnom prostriedku navrhovateľov, o odvolaní proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/13/2015-37 zo dňa 02.09.2015 takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/13/2015-37 zo dňa 02.09.2015 p o t v r d z u j e .

Navrhovatelia v 1./ - 3./ rade n e m a j ú právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Odôvodnenie

I.

Predmet konania

Napadnutým rozsudkom krajský súd potvrdil rozhodnutie odporcu ČAS: MU-357-24/PO-Ž-2014 zo dňa 23.02.2015 v napadnutom výroku, ktorým navrhovateľom v 1/ - 3/ rade nebol udelený azyl.

Hore uvedeným rozhodnutím odporca podľa § 13 ods. 1, zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení platnom v čase vydania napadnutého rozhodnutia (ďalej len "zákon o azyle") navrhovateľom v 1/ - 3/ rade neudelil azyl na území Slovenskej republiky, poskytol im však doplnkovú ochranu na dobu jedného roka. Svoje rozhodnutie zdôvodnil tým, že po vyhodnotení všetkých dôvodov, ktorými bola žiadosť o azyl odôvodnená dospel k názoru, že v tomto prípade nebola preukázaná opodstatnenosť obáv z prenasledovania z rasových, národnostných, náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej

skupine, ako to vyplýva z Konvencie z roku 1951 o právnom postavení utečencov a zo zákona o azyle. Pokiaľ ide o výrok, ktorým rozhodol o poskytnutí doplnkovej ochrany navrhovateľovi, tento odôvodnil rizikovou bezpečnostnou situáciou v krajine pôvodu navrhovateľov.

Navrhovatelia v 1/ - 3/ rade boli 27.11.2014 navrátení na slovenské územie z Rakúska aplikáciou Dublinského nariadenia. Ako to vyplýva z obsahu dotazníka spísaného 11.12.2014 s navrhovateľkou v 1/ rade, táto požiadala o medzinárodnú ochranu z dôvodu obavy o svoj život a život svojich detí, nakoľko situácia v krajine pôvodu (ďalej len "Sudán") je stále nebezpečná. Navrhovateľka v krajine pôvodu absolvovala základnú školu a gymnázium v meste C. L.. Následne študovala výpočtovú techniku na gezírskej univerzite v meste Al Jazira. Štúdium ukončila v roku 2005 a následne pracovala asi rok na Ministerstve plánovania ako informačný technik. Tu sa spoznala aj so svojim budúcim manželom. V roku 2006 išla pracovať do severného Darfuru ako dobrovoľníčka na vidiek, kde pomáhali vidieckemu obyvateľstvu. Tu bola ich skupina zadržaná ozbrojencami, ktorí ženy v skupine znásilnili. Viac sa s ozbrojencami do kontaktu nedostala a neriešila tento problém ani prostredníctvom úradov, nakoľko v oblasti Darfuru je znásilnenie bežným javom. V roku 2008 sa zosobášila so svojim manželom, ktorý sa na tento účel vrátil do Sudánu zo Slovenskej republiky, kde študoval výpočtovú techniku. Následne vycestovala za manželom na Slovensko, kde začala študovať výpočtovú techniku na Slovenskej technickej univerzite v Bratislave. Narodili sa im tu s manželom deti, dňa X.X.XXXX syn W. S. a dňa XX.X.XXXX dcéra W. S.. Manžel sa v septembri 2014 vrátil do Sudánu, kde ho však nenasledovala. Bez jeho vedomia spolu s deťmi odišla do Rakúskej republiky, kde požiadala o udelenie azylu a bola na základe dublinského nariadenia vrátená aj spolu s deťmi dňa 27.11.2014 na územie Slovenskej republiky. Počas vstupného pohovoru 11.12.2014 uviedla ako hlavný dôvod svojej žiadosti obavu o svoj život a životy jej detí vzhľadom na zlú bezpečnostnú situáciu v Darfure. Ďalej uviedla, že mala aj problémy osobného charakteru, o ktorých bude vypovedať v prítomnosti ženskej tlmočnice. Počas doplňujúceho pohovoru dňa 7.1.2014 uviedla svoju nepríjemnú skúsenosť so znásilnením. Ďalej uviedla, že manžel má aj prvú ženu, ktorá je bohatá, a obáva sa, že by jej zobrala do opateru jej deti (nakoľko táto nemôže mať deti), s ktorými by sa nemohla viac stykať. Iné dôvody svojej žiadosti neuviedla.

Navrhovateľka počas konania predložila na svoju identifikáciu cestovný doklad, v ktorom mala zapísané údaje aj o svojich maloletých deťoch, a preto odporca považoval jej identitu za dostatočne preukázanú.

Osobné dôvody a skutočnosti, ktoré navrhovateľka uviedla v priebehu konania sa podľa odporcu v žiadnom bode nezhodujú s dôvodmi, ktoré sú uvedené v zákone o azyle a preto nemajú vplyv na kladný výrok rozhodnutia odporcu. Rovnako aj znásilnenie, ktoré navrhovateľka uviedla ako jeden z dôvodov svojej žiadosti o udelenie azylu, je v tomto konaní irelevantné, a aj keď sa nepochybne jedná o traumatickú negatívnu skúsenosť, táto nemá nijaký vplyv na kladné posúdenie žiadosti menovanej.

Proti rozhodnutiu odporcu podali navrhovatelia opravný prostriedok, ktorým sa domáhali jeho zrušenia. Namietali v ňom, že odporca nesprávne posúdil hrozbu z prenasledovania navrhovateľky v 1/ rade z dôvodu jej príslušnosti k určitej sociálnej skupine (ako znásilnenej ženy), ako aj jej nepríslušnosťou k určitému kmeňu. Tiež namietali nedostatočné zistenie stavu veci.

Námietku nedostatočne zisteného stavu veci krajský súd vyhodnotil ako nedôvodnú. Odporca zákonným spôsobom podrobne vypočul navrhovateľku v 1/ rade k dôvodom jej žiadosti o azyl. Rešpektoval jej požiadavku, aby tieto dôvody predniesla pred osobou rovnakého pohlavia, teda pred pracovníčkou odporcu. V intenciách prezentovaných dôvodov vyhladal a do spisu založil informácie o krajine pôvodu navrhovateľov. Takto vykonané dokazovanie krajský súd považoval za postačujúcim k posúdeniu podanej žiadosti o azyl.

K námietke nesprávneho právneho posúdenia veci krajský súd uviedol, že navrhovateľka v 1/ rade uviedla dva dôvody žiadosti o poskytnutie medzinárodnej ochrany: všeobecne nepriaznivú bezpečnostnú situáciu v Sudáne a jej znásilnenie ku ktorému došlo v roku 2006.

Pokiaľ ide o nepriaznivú bezpečnostnú situáciu poukázal na skutočnosť, že takáto všeobecne nepriaznivá bezpečnostná situácia bez uvedenia a preukázania niektorého z dôvodov ust. § 8 zákona o azyle nie je dôvodom na udelenie azylu. Navrhovateľka v 1/ rade v priebehu konania pred odporcom neuviedla v súvislosti s bezpečnostnou situáciou žiaden iný dôvod cit. ust. § 8 zákona o azyle, resp. prenasledovanie, charakteristika ktorého je obsahom ust. § 2 písm. d/ zákona o azyle. Ak teda odporca navrhovateľom v 1/ - 3/ rade azyl z dôvodu nepriaznivej bezpečnostnej situácie v krajine ich pôvodu neudelil, jeho posúdenie tohto dôvodu a následné rozhodnutie je správne a zákonné. Krajský súd v tejto súvislosti poukázal na skutočnosť, že odporca posudzoval mieru nebezpečnosti situácie v Sudáne a túto

posúdil ako vážne bezprávie, ktorému by navrhovatelia v 1/ - 3/ rade mohli čeliť v prípade návratu do krajiny svojho pôvodu. Táto jeho správna úvaha viedla odporcu k tomu, že navrhovateľom v 1/ - 3/ rade poskytol doplnkovú ochranu ako formu medzinárodnej ochrany. Táto zabezpečí dostatočnú ochranu navrhovateľov 1/ - 3/ pre dôsledkami nepriaznivej bezpečnostnej situácie v krajine ich pôvodu.

K druhému, navrhovateľkou v 1/ rade prezentovanému dôvodu jej žiadosti o azyl, ktorým je osobná skúsenosť navrhovateľky, ktorá bola v roku 2006 ako jedna zo skupiny 16 charitatívnych pracovníkov tri dni obmedzená na slobode a znásilnená krajský súd uviedol, že prezentované zadržiavanie navrhovateľky a jej znásilnenie je bezpochyby odsúdeniahodným kriminálnym činom. Avšak i napriek tomu je potrebné poukázať na skutočnosť, že k nemu došlo v roku 2006, odkedy navrhovateľka 1/ nemala už žiadne problémy. Ďalej k tomuto skutku nedošlo z dôvodu jeho cielenia na navrhovateľku v 1/ rade - zadržiavani boli všetci členovia charitatívnej skupiny a znásilnené boli všetky ženy ktoré sa v skupine nachádzali. K zadržaniu skupiny nedošlo zo žiadneho z dôvodov obsiahnutých v ust. § 8 zákona o azyle. Naviac navrhovateľka sa i napriek znásilneniu v roku 2008 vydala. S poukazom na uvedené je správny záver odporcu, podľa ktorého zadržanie o. i. aj navrhovateľky v 1/ rade a jej znásilnenie nie sú dôvodmi, ktoré by bolo možné subsumovať pod niektorý z dôvodov udelenia azylu v zmysle zákona o azyle.

Navrhovatelia v 1/ - 3/ rade v podanom návrhu namietali, že odporca v konaní neskúmal otázku príslušnosti, či nepríslušnosti navrhovateľky v 1/ rade k určitému kmeňu. V tejto súvislosti krajský súd poukázal na skutočnosť, že špecifikom konania o azyle je o. i. skutočnosť, že odporca, ako orgán zodpovedný za posúdenie podanej žiadosti o azyl, je povinný výlučne posudzovať dôvodnosť žiadateľom o azyl prezentovaného dôvodu či dôvodov. Nie je teda jeho povinnosťou za žiadateľa o azyl vyhľadávať ďalšie (iné) dôvody udelenia azylu a to ani v prípade, ak by existovali (ale žiadateľom by prezentované neboli). Povinnosť objektívneho posudzovania prípadne existujúceho vážneho bezprávia (§ 2 písm. t/) zákona o azyle) sa viaže výlučne na posúdenie poskytnutia doplnkovej ochrany, kedy povinnosť skúmania skutočností (čiastočne tiež vo väzbe na prezentované dôvody podanej žiadosti o azyl), rozhodných pre poskytnutie či neposkytnutie tohto druhu medzinárodnej ochrany je povinnosťou odporcu, vyplývajúcej priamo zo zákona (ex officio).

Okrem vyššie uvedenej argumentácie krajský súd konštatoval, že znásilnené ženy (teda aj navrhovateľka) nevytvárajú sociálnu skupinu v zmysle zákona o azyle (§ 19a ods. 4 písm. e) zákona o azyle).

Vzhľadom na vyššie uvedené krajský súd napadnuté rozhodnutie odporcu ako vecne správne potvrdil.

II.

Odvolacie námietky

Proti predmetnému rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka v zákonnej lehote odvolanie uvádzajúc, že odporcom zistený skutkový stav neposkytoval dostatočný podklad pre rozhodnutie, a teda, že odporca nedostatočne vyhodnotil všetky podstatné skutočnosti, ktoré boli podkladom pre rozhodnutie.

Namietala, že na pojednávaní zo dňa 02.09.2015 právna zástupkyňa navrhovateľky uviedla nové skutočnosti, ktoré odporca vo svojom rozhodnutí nezvážil. Krajský súd rozhodnutie odporcu aj napriek uvedenému potvrdil, pričom navrhovateľka tieto považuje za dôvodné pre udelenie azylu. Uviedla, že v krajine pôvodu (Sudán) sa okrem práva Koránu uplatňuje aj zvykové právo šária. Je dôvodné domnievať sa, že navrhovateľka svojim počínaním, t. j. že nenasledovala svojho muža späť do krajiny pôvodu, zneuctila svojho muža. Z uvedeného dôvodu jej hrozí zapudenie zo strany manžela (forma rozvodu). Uvedené skutočnosti podľa zvykového práva v krajine pôvodu majú za následok zhoršenie právneho ale aj spoločenského postavenia navrhovateľky.

V krajine pôvodu o výchove detí rozhoduje otec. Z tohto dôvodu sa obáva, že od nej budú odlúčené. Naviac, jej dcéra - navrhovateľka v 3./ rade bude mať horšie postavenie. Ďalej uviedla, že obe deti sa narodili na území SR a teda v krajine pôvodu by boli cudzincami.

Ďalším dôvodom, ktorý mal byť posúdený odporcom, je rodovo podmienené konanie ako forma prenasledovania. Do tejto skupiny osôb patria prevažne ženy, ktoré sa nesprávajú v súlade so spoločenskými očakávaniami, ktoré má určitá kultúra alebo náboženstvo vo vzťahu k rodovej identite žien. Navrhovateľka vyštudovala dve vysoké školy - jednu v Sudáne, druhú v Slovenskej republike, bez

vedomia manžela utiekla do Rakúska. Je teda možné zaradiť navrhovateľku do tejto skupiny žien.

Ďalej namietala, že odporca sa nezaoberal skutočnosťou, či deti navrhovateľky - navrhovatelia v 2./ a 3./ rade nebudú vystavené prenasledovaniu a budú tak porušené ich základné ľudské práva vzhľadom na práva dieťaťa zakotvené v Dohovore OSN o právach dieťaťa.

Vzhľadom na vyššie uvedené návrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie odporcu ruší a vec mu vracia na ďalšie konanie, alternatívne - aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.

Stanovisko odporcu

K odvolacím námietkam navrhovateľky sa odporca vyjadril podaním ČAS: MU-357/PO-Ž-2014 zo dňa 26.11.2015, v ktorom uviedol, že dôvody na udelenie azylu sú pomerne striktne vymedzené v §§ 8 a 10 zákona o azyle a nepokrývajú celú škálu porušenia ľudských práv, ako sú definované v ústavách resp. v medzinárodných zmluvách o ľudských právach. Navrhovateľka sa v krajine politicky neangažovala, nebola zadržaná ani prenasledovaná z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, nebola prenasledovaná za uplatňovanie politických práv a slobôd, čím nenaplnila podmienky na udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle. Na účel posúdenia žiadosti navrhovateľky boli využité aj informácie odboru dokumentaristiky a zahraničnej spolupráce migračného úradu č. p.: MU-ODZS-2015/000153-002 z 17.2.2015. Na základe uvedených informácií vzhľadom na dlhodobu zhoršenú bezpečnostnú situáciu v Sudáne nebolo možné vylúčiť, že v prípade návratu do krajiny pôvodu, navrhovateľka a jej deti nebudú vystavení vážnemu bezpráviu v zmysle § 2 písm. f) zákona o azyle a bola im poskytnutá doplnková ochrana.

Námietku právnej zástupkyne, ohľadne odporcom nedostatočne vyhodnoteného postavenia navrhovateľky ako znásilnenej ženy v prípade jej návratu do Sudánu, odporca označil ako neopodstatnenú, keďže jej bola poskytnutá medzinárodná ochrana vo forme doplnkovej ochrany. K znásilneniu navrhovateľky prišlo len raz, v roku 2006 a po tomto incidente žiadne problémy, ako znásilnená žena v krajine pôvodu, nepociťovala.

V roku 2008 uzavrela v krajine pôvodu manželstvo, čo vyvracia jej tvrdenie, že by bola spoločnosťou ostrakizovaná, resp. inak marginalizovaná. Pokiaľ právna zástupkyňa poukazuje na to, že navrhovateľka opustila svojho manžela bez jeho súhlasu a hrozia jej preto sankcie podľa islamského práva v prípade návratu do krajiny pôvodu, je táto námietka účelová. Navrhovateľka sama túto skutočnosť vo svojej výpovedi neuvádzala. Poukazujúc na zápisnicu zo 7.1.2015, so svojím manželom je naďalej v kontakte a manžel sa chce kvôli deťom vrátiť na Slovensko. Všetky skutočnosti uvádzané navrhovateľkou boli komplexne a objektívne vyhodnotené, pričom v jej prípade neboli preukázané dôvody na udelenie azylu.

K námietke nedostatočne zisteného skutkového stavu odporca uviedol, že povinnosť zistiť skutkový stav veci podľa § 32 zákona č. 71/1967 Zb. (správny poriadok) má odporca len v rozsahu dôvodov, ktoré navrhovateľka (žiadateľka o azyl) v priebehu správneho konania uviedla. Pritom zo žiadneho ustanovenia zákona nemožno vyvodiť, že by odporcovi vznikla povinnosť, aby sám domýšľal právne relevantné dôvody pre udelenie azylu žiadateľom neuplatnené a následne k týmto dôvodom vykonal príslušné skutkové zistenia.

Odporca opätovne preskúmal navrhovateľkinu žiadosť a dospel k záveru, že nespĺňa zákonné podmienky na udelenie azylu. Všeobecne nepriaznivá bezpečnostná situácia v krajine pôvodu ani nepriaznivé sociálno-ekonomické podmienky nie sú dôvodom na udelenie azylu podľa platnej právnej úpravy. Nakoľko boli zistené skutočnosti, že môže byť v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavená vážnemu bezpráviu tak, ako to ustanovuje § 2 písm. f) zákona o azyle, bola jej poskytnutá medzinárodná ochrana vo forme doplnkovej ochrany.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil.

IV.

Právny názor Najvyššieho súdu

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z.) dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné potvrdiť. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 OSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 3. februára 2016 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP).

V predmetnej veci je predmetom odvolacieho konania rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie odporcu v časti o neudelení azylu navrhovateľovi, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa v oprávnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Podľa ust. § 13 ods. 1 zákona o azyle „ministerstvo neudelí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 8 alebo 10.“

Podľa ust. § 8 zákona „ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý

a) má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastavania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo

b) je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.“

Podľa ust. § 2 písm. d) zákona o azyle „na účely tohto zákona sa rozumie prenasledovaním závažné alebo opakované konanie spôsobujúce vážne porušovanie základných ľudských práv alebo súbeh rôznych opatrení, ktorý postihuje jednotlivca podobným spôsobom, ktoré spočíva najmä v 1. použití fyzického alebo psychického násillia vrátane sexuálneho násillia, 2. zákonných, správnych, policajných alebo súdnych opatreniach, ktoré sú diskriminačné alebo sú vykonávané diskriminačným spôsobom, 3. odmietnutí súdnej ochrany, ktoré vedie k neprimeranému alebo diskriminačnému potrestaniu, 4. neprimeranom alebo diskriminačnom trestnom stíhaní alebo treste, 5. trestnom stíhaní alebo treste za odmietnutie výkonu vojenskej služby v čase konfliktu, ak by výkon vojenskej služby zahŕňal trestné činy alebo činy uvedené v § 13 ods. 2, 6. konaní namierenom proti osobám určitého pohlavia alebo proti deťom.“

Podľa ust. § 20 ods. 4 zákona o azyle „ak ministerstvo rozhodne o neudelení azylu alebo o odňatí azylu, rozhodne tiež, či cudzincovi poskytne doplnkovú ochranu; to neplatí, ak sa v rámci opakovanej žiadosti o udelenie azylu rozhodne o neudelení azylu a cudzinec už má poskytnutú doplnkovú ochranu.“

Podľa ust. § 13c ods. 1 zákona o azyle „ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 13a alebo § 13b.“

Podľa ust. § 13a zákona o azyle „ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ktorému neudelilo azyl, ak sú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, ak tento zákon neustanovuje inak.“

Podľa ust. § 2 písm. f) zákona o azyle „vážnym bezpráviem je 1. uloženie trestu smrti alebo jeho výkon, 2. mučenie alebo neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest, alebo 3. vážne a individuálne ohrozenie života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.“

Odvolací súd námietku navrhovateľky, že táto vzhľadom na okolnosť, že bola v roku 2006 v krajine pôvodu znásilnená a z tohto dôvodu je príslušníčkou sociálnej skupiny žien, ktorých právne ako aj spoločenské postavenie je značne znevýhodnené, považuje za nedôvodnú.

Navrhovateľka v 1./ rade vo svojich výpovediach uviedla, že bola v roku 2006 v krajine pôvodu znásilnená. Ďalej uviedla že sa v roku 2008 zosobášila so svojím manželom, s ktorým následne vycestovala na Slovensko, kde obaja študovali na vysokej škole. So svojím manželom má dve deti. Z uvedeného má odvolací súd za preukázané, že odsúdeniahodná okolnosť - t. j., že navrhovateľka v 1./ rade bola znásilnená nemala žiaden negatívny vplyv na to, aby sa v krajine pôvodu vydala. K uvedenému ďalej pristupuje fakt, že navrhovateľka v 1./ rade po uvedenom incidente z roku 2006 neprišla do

kontakty s útočníkmi a rovnako nepociťovala zavrhnutie spoločnosťou nasledujúce roky. Ďalej je potrebné uviesť, že k uvedenému skutku (t. j. k zadržaniu celej skupiny a znásilneniu) nedošlo v spojitosti so žiadaným z dôvodov obsiahnutých v § 8 zákona o azyle, teda nešlo o cieľné konanie.

Vo všeobecnosti o „prenasledovaní“ podľa znenia článku 1A Ženevského dohovoru sa hovorí, ak akty utrpenia a strachu sú:

- dostatočne závažné vo svojej podstate alebo svojim opakovaným výskytom; musia byť predstavovať základný útok na ľudské práva, ako napríklad právo na život, slobodu alebo fyzickú integritu alebo vo svetle všetkých skutočností prípadu jasne brániť osobe, ktorá ich utrpela, aby zotrvala v krajine pôvodu , a
- sú založené na jednom z dôvodov, uvedených v článku 1A: na rase, náboženstve, národnosti, príslušenstve k určitej skupine alebo na politických názoroch.

Námietku navrhovateľky v 1./ rade, že jej hrozí prenasledovanie z dôvodu príslušnosti k určitej skupine osôb - žien, ktoré sa nesprávajú v súlade spoločenskými očakávaniami (t. j., že vyštudovala dve vysoké školy, opustila svojho muža) odvolací súd nepovažuje za dôvodnú. Navrhovateľka v 1./ rade v krajine pôvodu ako slobodná žena vyštudovala vysokú školu a dokázala sa zamestnať v štátnej správe a nikdy sa nestretla s akoukoľvek formou znevýhodnenia z tohto dôvodu, čo svedčí o opaku uvedených tvrdení. Zákon o azyle upravuje pojem „sociálna skupina“ v § 19a ods. 4 písm. e/ zákona o azyle tak, že skupina tvorí určitú sociálnu skupinu najmä vtedy, ak príslušníci skupiny zdieľajú vrodené charakteristické črty alebo spoločný pôvod, ktoré nemožno zmeniť, alebo zdieľajú charakteristiku alebo presvedčenie, ktoré sú tak závažné pre ich identitu alebo svedomie, že daná osoba by nemala byť nútená, aby sa ich zriekla a okolitú spoločnosťou je vnímaná ako odlišná; v závislosti od okolností v krajine pôvodu, určitá sociálna skupina môže predstavovať skupinu založenú na spoločnej charakteristickej črte sexuálnej orientácie, pričom túto orientáciu nemožno chápať tak, že zahŕňa činy považované za trestné podľa osobitného predpisu.

Námietka uvedená navrhovateľkou v 1./ rade nie je dôvodná, nakoľko ani jedna z uvedených skutočností, t. j. vzdelanie navrhovateľky v 1./ rade a opustenie manžela nemožno podradiť pod ustanovenia zákona o azyle. Vysokoškolsky vzdelané ženy, ktoré opustili svojich manželov nepredstavujú sociálnu skupinu v zmysle § 19a zákona o azyle. Okrem toho, že navrhovateľka v 1./ rade tieto skutočnosti neuviedla ako dôvod vo svojej žiadosti o udelenie azylu, je potrebné pripomenúť, že ani Smernica 2004/83/ES (Kvalifikačná) nepovažuje za dôvod pre udelenie postavenia utečenca, ak je riziko prenasledovania založené na okolnostiach , ktoré žiadateľ vytvoril vlastným rozhodnutím od opustenia krajiny pôvodu.“ (čl. 5 ods. 3).

V súvislosti s námietkou, že na pojednávaní zo dňa 02.09.2015 právna zástupkyňa navrhovateľky uviedla nové skutočnosti, ktoré odporca vo svojom rozhodnutí nezvážil a krajský súd rozhodnutie odporcu aj napriek uvedenému potvrdil, odvolací súd zhodne ako súd prvého stupňa zdôrazňuje, že špecifikom konania o azyle je okrem iného skutočnosť, že odporca, ako orgán zodpovedný za posúdenie podanej žiadosti o azyl, je povinný posudzovať dôvodnosť žiadosti o azyl výlučne na základe žiadateľom prezentovaného dôvodu či dôvodov. Nie je teda jeho povinnosťou za žiadateľa o azyl vyhľadávať ďalšie (iné) dôvody udelenia azylu, najmä ak tieto v žiadnej podobe naznačené neboli. Povinnosť objektívneho posudzovania prípadne existujúceho vážneho bezprávia (§ 2 písm. t/) zákona o azyle) sa viaže výlučne na posúdenie dôvodnosti poskytnutia doplnkovej ochrany, kedy povinnosť skúmania skutočností (čiastočne tiež vo väzbe na prezentované dôvody podanej žiadosti o azyl), rozhodných pre poskytnutie či neposkytnutie tohto druhu medzinárodnej ochrany je povinnosťou odporcu, vyplývajúcej priamo zo zákona (ex officio).

„Označenie dôvodov, pre ktoré žalobca (navrhovateľa v 1./ - 3./ rade) žiada o udelenie azylu má bezpochyby význam pre určenie rozsahu a spôsobu vykonania ďalších dôkazov. Nie je teda sporné, že dôležité fakty musí oznámiť sám žalobca už počas výsluchu žalobcu v administratívnom konaní tak, aby ucelenou výpoveďou žalobcu bol stanovený okruh okolností, na ktorých dokazovanie sa žalovaný má zamerať“ (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sžs 18/07 zo dňa 18. decembra 2007).

Na námietku, že odporca sa nezaoberal skutočnosťou, či deti navrhovateľky v 1./ rade - navrhovateľa v 2./ a 3./ rade nebudú vystavené prenasledovaniu a nebudú tak porušené ich základné ľudské práva vzhľadom na práva dieťaťa zakotvené v Dohovore OSN o právach dieťaťa nebolo možné prihliadnuť z dôvodu, že takto formulované ničím nepodložené hypotetické úvahy bez zjavnej spojitosti s niektorým z

dôvodov pre udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle, nepredstavovali v žiadosti relevantné dôvody pre tento druh medzinárodnej ochrany.

Pojem prenasledovanie v sebe zahŕňa porušenie širokého okruhu ľudských práv, ktoré však musí byť nevyhnutne spojené s dôvodmi podľa zákona o azyle. Naproti tomu, pre poskytnutie doplnkovej ochrany, teda vyhodnotenie, že navrhovateľom v 1./ - 3./ rade reálne hrozí vážne bezprávie, k hrozbe porušenia ich základných ľudských práv a slobôd už ďalej nemusia pristúpiť ďalšie znaky, tak ako to vyžaduje § 8 zákona o azyle. Preto pokiaľ skutkové zistenia smerujú k preukázaniu závažnej formy ujmy, je potrebné vyhodnotiť ju ako prenasledovanie. Avšak v prípade absencie kauzálneho nexu na dôvody uvedené v § 8 zákona o azyle, je potrebné takúto ujmu vyhodnotiť ako vážne bezprávie.

Odporca uvedené skutočnosti vyhodnotil správne keď uzavrel, že v prípade návratu navrhovateľov v 1./ - 3./ rade do krajiny pôvodu nemožno vylúčiť, že by títo, vzhľadom na súčasnú bezpečnostnú situáciu, neboli vystavení reálnej hrozbe vážneho bezprávia.

Na tomto mieste považuje odvolací súd za dôležité zdôrazniť, že azyl je výnimočný inštitút konštruovaný za účelom poskytnutia ochrany tomu, kto z dôvodov v zákone stanovených pociťuje oprávnenú obavu z prenasledovania v krajine, ktorej je občanom.

Azyl ako právny inštitút nie je a nikdy nebol univerzálnym nástrojom pre poskytnutie ochrany pred bezprávmi postihujúcim jednotlivca alebo celé skupiny obyvateľov. Dôvody poskytnutia azylu sú zákonom vymedzené pomerne úzko a nepokrývajú celú škálu porušenia ľudských práv a slobôd, ktoré sú tak v medzinárodnom ako aj vo vnútroštátnom kontexte uznávané. Inštitút azylu je aplikovateľný v obmedzenom rozsahu, a to len pre prenasledovanie zo zákonom stanovených dôvodov, kedy je týmto inštitútom chránená len existencia ľudskej bytosti a práva a slobody s ňou spojené.

Z ustanovenia § 8 zákona o azyle vyplýva, že účelom priznania azylu je poskytnúť ochranu tomu, kto je prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd alebo cíti oprávnenú (odôvodnenú) obavu z prenasledovania z dôvodov v zákone vymedzených. Aby mohla byť poskytnutá ochrana formou azylu, musí byť preukázané, že je nositeľom určitého presvedčenia (politického, náboženského, a podobne), pre ktoré je v krajine, ktorej občianstvo má (v krajine jeho posledného trvalého bydliska), reálne prenasledovaný, alebo je prenasledovaný z dôvodov príslušnosti k jasne vymedzenej sociálnej skupine, resp. má dôvodnú obavu, že by k takému prenasledovaniu mohlo v jeho prípade dôjsť.

Podľa odvolacieho súdu záver odporcu o tom, že navrhovatelia v 1./ - 3./ rade nenaplnili podmienky pre udelenie azylu v zmysle zákona o azyle je vecne správny a krajský súd nepochybil, keď jeho rozhodnutie potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní administratívneho spisu odporcu ako aj spisu krajského súdu zistil, že odporca pri zisťovaní skutkového stavu veci postupoval dostatočne dôsledne a starostlivo, obstaral dostatok informácií o krajine pôvodu navrhovateľa. Za týchto okolností nie je možné tvrdiť, že by odporcom vykonané dokazovanie bolo nedostatočné a nebolo by možné na základe zisteného skutkového stavu veci rozhodnúť. Z odôvodnenia rozhodnutia odporcu je zrejmé, na základe akých skutočností dospel k záveru, že navrhovatelia nespĺňajú predpoklady pre udelenie azylu, ale spĺňajú podmienky pre poskytnutie doplnkovej ochrany v zmysle zákona o azyle. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil žiadne pochybenie pri zisťovaní a hodnotení skutkového stavu a námietky navrhovateľov v 1./ - 3./ rade obsiahnuté v odvolaní proti rozsudku krajského súdu vyhodnotil ako nedôvodné.

Súd prvého stupňa sa podrobne zaoberal všetkými námietkami a dôvodne dospel k záveru, že preskúmaným rozhodnutím odporcu nedošlo k porušeniu zákona, práv a chránených záujmov navrhovateľov v 1./ - 3./ rade, pričom svoj právny záver, s ktorým sa odvolací súd stotožnil, aj náležitým spôsobom odôvodnil, preto s poukazom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu postupom podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 246c, § 250k ods. 1 a § 250l ods. 1 OSP tak, že navrhovateľom v 1./ - 3./ rade vzhľadom na ich neúspech v konaní náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.